

POETSEN MET EEN PLAN

Procesadvies Kenniswerkplaats Achterstandswijken

To know, is to know that you know nothing. That is the meaning of true knowledge.
- Socrates

Auteurs

Flor Avelino
Frank van Steenbergem
Derk Loorbach

Betreft: Procesadvies Kenniswerkplaats Achterstandswijken

Opdrachtgever:

Pact op Zuid
Wevershoekstraat 380-388
3083 CZ Rotterdam
tel. 010 - 267 34 60

Contactpersoon opdrachtgever:

M. Donker
M.Donker@bsd.rotterdam.nl
Chief Science Officer Rotterdam
Gemeente Rotterdam
Bestuursdienst
Coolsingel 40
Postbus 70012
3000 KP Rotterdam
tel: 010 - 2672914 (secretariaat) of 010-2672098 (rechtstreeks)

Inhoudelijk contactpersoon Drift:

Derk Loorbach
loorbach@fsw.eur.nl
tel: 010 - 4088774

Zakelijk contactpersoon Drift:

Michel Oldenhof
oldenhof@fsw.eur.nl
tel: 010 - 40 88746

Datum: 13 december 2010

Dutch Research Institute For Transitions (DRIFT)
Erasmus Universiteit Rotterdam
Faculteit Sociale Wetenschappen
Postbus 1738
3000 DR Rotterdam
tel.: +31 (0)10 408 8746
fax: +31 (0)10 408 903

Procesadvies Kenniswerkplaats Achterstandswijken

Het voorliggende document bevat een procesadvies van Drift (Erasmus Universiteit Rotterdam) aan de Gemeente Rotterdam met betrekking tot de oprichting en inrichting van de Kenniswerkplaats Achterstandswijken. Dit stuk geldt als een verlangstuk van het position paper *Poetsen met een Plan* (tevens door Drift opgesteld in opdracht van de gemeente). Dat *position paper* richt zich op het analyseren van interviews met 28 stakeholders aangaande hun visie op de kenniswerkplaats (KWP). In aanvulling hierop biedt het voorliggende document een kort en expliciet procesadvies aan de gemeente met betrekking tot de *oprichting* en *inrichting* van de KWP.

Oprichting van de KWP: De Volgende Stap

De gemeente heeft aangegeven te willen starten met het vinden van twee ‘trekkers’ - één van de gemeente en één van de Erasmus Universiteit Rotterdam (EUR) - die de KWP kunnen uitzetten in hun respectievelijke organisaties. Gezien de grote nadruk die onze respondenten leggen op een breed inhoudelijk draagvlak voor de KWP, adviseren wij om de twee ‘trekkers’ aan te vullen met een KWP-kerngroep bestaande uit vier inhoudelijk deskundigen. Op termijn kan deze kerngroep ondersteund worden met 1 Fte, i.e. een secretariaat. Als inhoudelijk deskundigen stellen wij voor:

1. *Iemand van de gemeente Rotterdam (bv. Marco Bik)*
2. *Iemand van de Erasmus Universiteit Rotterdam (bv. Derk Loorbach van Drift)*
3. *Iemand van een kennisinstelling (bv. iemand van de Rotterdamse Hogescholen)*
4. *Iemand van een maatschappelijke instelling of een professional*

De KWP-kerngroep is voor meerdere doeleinden noodzakelijk, zo zorgt o.a. voor symbolisch aanzicht, draagvlak en inhoudelijke expertise. De eerste taak van de trekkers is het vormen van deze KWP-kerngroep. Hiervoor voorzien we een eerste “oprichtingsworkshop”, die idealiter voorafgaand aan de EUR conferentie van 27 januari plaatsvindt. Als agendapunten voor deze oprichtingsworkshop adviseren wij:

- Algemene vragen & discussie n.a.v. position paper *Poetsen met een Plan*
- Inhoudelijke prioriteiten KWP (zie position paper secties 5.4 en 6.4)
- Procesmatige inrichting KWP (zie position paper secties 5.2 en 6.3)
- Doelgroep / netwerk KWP (zie position paper secties 5.3 en 6.4)
- Planning & processtappen voor de komende maanden
- EUR conferentie over kenniswerkplaatsen (27 januari 2010)

Wij adviseren om het in deze eerste bijeenkomst vooral te hebben over de inhoud, het proces en de relevante netwerken voor de KWP (vóórdat het gaat over meer formele zaken als financiën en contractuele details). Neem de tijd voor de oprichting, houdt het informeel en bescherm het, aldus de respondenten. Dit moet er uiteindelijk toe leiden dat de KWP een duurzaam karakter krijgt.

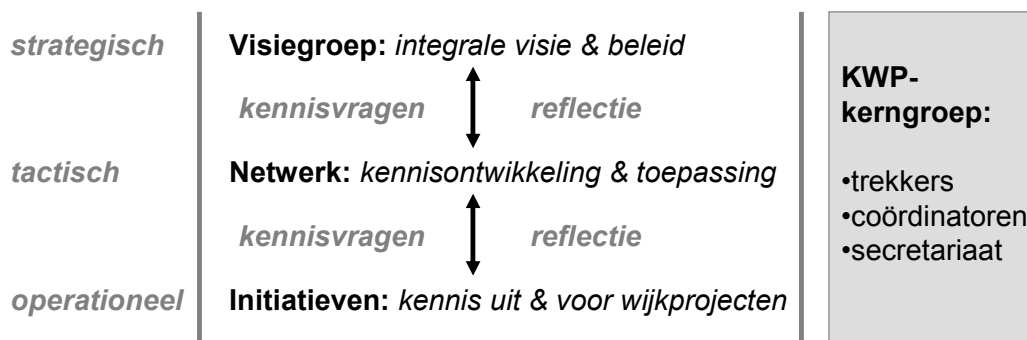
Wat betreft de EUR-conferentie op 27 januari: die gaat niet specifiek over de KWP *achterstandswijken*, maar over Rotterdamse complexe opgaven in het algemeen (en de samenwerking tussen de gemeente en de EUR daarin). Deze conferentie biedt een kans om het concept van kenniswerkplaatsen uit te dragen onder medewerkers van de EUR en de gemeente. Daarom is het van belang om vanuit de *KWP-kerngroep voor achterstandswijken* te bepalen wat zij uit deze conferentie kunnen en willen halen (bv. uitnodigen bepaalde personen, aankaarten specifieke discussiepunten, etc.).

Inrichting van de KWP: Uitgangspunten en Suggesties

Zoals uitgebreid besproken in het position paper, lopen de meningen van de respondenten uiteen m.b.t. de inhoudelijke en procesmatige inrichting van de KWP. Wij eindigen het position paper met een synthese van al deze verschillende perspectieven, waarbij we ook een scenario schetsen van een ‘multi-dimensionele’ KWP (zie hoofdstuk 6 van het position paper). Ons advies is dan ook om dit scenario als uitgangspunt te nemen voor de inrichting van de KWP.

Multi-dimensionele Kenniswerkplaats

Het idee is dat de verschillende dimensies (strategische visiegroep, tactisch netwerk en operationele initiatieven) kunnen putten uit elkaar’s inzichten. Daardoor kunnen zij kennis en reflectie uitwisselen en gezamenlijk nieuwe kennis ontwikkelen. Dit waarborgt een kennisuitwisseling op diverse beschouwningsniveaus. Zo zal de visiegroep doorgaans verschillende kennisvragen en inzichten formuleren, dan betrokkenen bij operationele initiatieven. Het kennisnetwerk op tactisch niveau kan hierbij functioneren als een tussenlaag die operationele en specifieke kennis vertaalt in strategische en generieke inzichten, en omgekeerd. Ook kunnen onderzoekers (en/of studenten) binnen het kennisnetwerk ‘meewerken’ en ‘meedenken’ met professionals op zowel het strategische als operationele niveau.

Figuur 1. Een Multi-dimensionele Kenniswerkplaats

De volgende uitdagingen voor de KWP-kerngroep zijn: 1) identificeren & benaderen koplopers voor de visiegroep (media, politiek, maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven), 2) overzicht & databestand van netwerk opstellen (relevante organisaties, onderzoekers, ambtenaren en professionals) en 3) selecteren meest relevante initiatieven in achterstandswijken (‘icoonprojecten’). Het position paper geeft een overzicht van de vele suggesties die onze respondenten doen voor te betrekken partners, organisaties en initiatieven.

Betrekken van Partners en Organiseren van Bijeenkomsten

De volgende uitdaging voor de KWP-kerngroep is het betrekken van personen en het zorgen voor kennisuitwisseling tussen betrokken personen. Hierbij kan het initiëren van bijeenkomsten een belangrijke schakel zijn. Aangezien de perspectieven van de respondenten wijzen op de behoefte aan een balans en afwisseling tussen formele en informele verbanden, vrijwilligheid en commitment, generieke reflectie en specifieke toepassing, adviseren wij vooral om *diverse en innovatieve* bijeenkomsten te initiëren; variërend van visiesessies tot lunchlezingen, netwerkbijeenkomsten en wijkexcursies. Het is aan te raden om bijeenkomsten rondom bepaalde thema’s te organiseren en daarvoor gericht en specifiek relevante personen uit te nodigen. Het position paper biedt een

overzicht van de meest relevante thema's die door onze respondenten worden aangedragen (zie secties 5.4 & 6.4).

Ontwikkelen van Bruikbare Kennis en 'Output' van de KWP

Hoewel onze respondenten benadrukken dat het in de KWP vooral moet gaan om het proces van kennisuitwisseling en niet zozeer over het produceren van boekjes of rapporten, is het wel aan te raden om voor bepaalde activiteiten van de KWP te streven naar concrete 'deliverables' of 'producten'. Denk bijvoorbeeld aan het ontwikkelen van themagerelateerde 'instrumenten' of 'methodieken' die toegepast kunnen worden op achterstandswijken in Rotterdam. Hoewel een aantal respondenten allergisch blijkt voor de versimpeling van onderzoeksinzichten in modellen of instrumenten, zijn er tegelijkertijd veel respondenten die juist aangeven hier wél behoefte aan te hebben. Dit geldt voor veel van de mogelijke 'output' en invulling van de KWP. Wij raden dan ook aan om de 'output' van de KWP niet van te voren vast te leggen in specifieke producten, maar wel de ambitie te formuleren welke activiteiten, welke output moeten opleveren. Tevens raden wij aan voor elke activiteit uiterst gericht en specifiek uit te nodigen. Duidelijke communicatie en positionering is volgens de respondenten een vereiste voor interesse en commitment. Hoe deze precies vormgegeven worden en op welke onderwerpen deze gericht zijn, dat moet tijdens het proces en in dialoog met betrokken partners bepaald worden. In hoeverre de inzichten van de KWP moeten worden vastgelegd in boekjes, rapporten of andere publicaties, is ook iets wat tijdens het proces en per geval bekeken moet worden.

Samenwerking met andere Kenniswerkplaatsen

Verder raden wij aan om bij het organiseren van thematische bijeenkomsten samen te werken met de andere werkplaatsen die door de gemeente Rotterdam worden opgericht. Wij zien voor de KWP Achterstandswijken veel inhoudelijke synergie met de (reeds in oprichting zijnde) KWP "Talentontwikkeling" en de (nog op te richten) KWP "Duurzaamheid". Veel van de thema's die door onze respondenten genoemd worden - bv. onderwijs, werkloosheid, zelforganisatie, burgerparticipatie, woningbouw, 'schoon, heel en veilig' - zijn niet alleen relevant voor achterstandswijken, maar ook direct te relateren aan 'talentontwikkeling' en (sociale) 'duurzaamheid' in de stad Rotterdam. Men moet voorkomen dat de kenniswerkplaatsen op een sectorale en te rigide afgebakende manier gaan opereren.